

JAN
VAN BOOM
1807-1872

Impromptu nr 3
För piano/*for piano*
Opus 73

Källkritisk utgåva av/Critical edition by Martin Edin

Levande Musikarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande Musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Erik Wallrup

Levande Musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 18/Edition No. 18
2013
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv
ISMN 979-0-706900-14-8

Levande Musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Svenska Litteratursällskapet i Finland och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket, Svensk Musik och Sveriges Radio.

Jan van Boom

När den unge holländaren Jan van Boom (1807–1872) bosatte sig i Stockholm i mitten av 1820-talet blev han ett viktigt tillskott till stadens musikliv. Han intog snart positionen som en av stadens prominenta pianister, var mångsidigt verksam som tonsättare och kom genom sin undervisningsverksamhet att utöva inflytande över musiker i yngre generationer. Efter att karriären som offentligt turnerande virtuos avslutats 1847 verkade han som pianolärare vid Musikaliska akademiens undervisningsverk, sedermera Musikaliska akademiens konservatorium, och undervisade där bland andra Hilda Thegerström, Ludvig Norman, Jakob Adolf Hägg, August Söderman och Richard Andersson.

Jan van Boom växte upp i en musikerfamilj. Både hans yngre bror Hermanus Marinus van Boom (1809-1883) och hans far Johannes van Boom (1783-1878) var flöjtister, den sistnämnde dessutom tonsättare samt sönernas förste musiklärare. Efter undervisningen hos fadern torde Jan van Boom ha studerat för Johann Nepomuk Hummel och Ignaz Moscheles, och längre fram (1843–46) utvecklade han sitt musikkunnande som kompositionselev hos Franz Berwald.

Räknat i antal verk ligger tyngdpunkten i van Booms produktion i pianomusiken. Hans komponerande täcker dock en rad olika genrer och i verklistan återfinns vid sidan om ett 50-tal pianostycken bland annat operan *Necken*, orkesterverk, kammarmusik, körstycken och sånger.

© *Martin Edin*, Levande Musikarv

Impromptu nr 3

Under senare delen av livet sökte sig Jan van Boom upprepade gånger till impromptu-formatet. 1860-talet såg tonsättaren publicera sex impromptu för piano, och ytterligare två finns bevarade i handskrift på Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm (ett tidigare verk för piano och ett för harmonium eller piano). Styckena uppvisar olikartade temperament – även om det också går att spåra en familjelikhet dem emellan – och flera bär karakteristiska titlar som *La fontana*, *impromptu capriccioso*, och *Le désir*, *impromptu*, *quasi fantasia*.

Det tredje impromptu i Dess-dur tilldrog sig intresse från två olika förläggare under van Booms livstid. Kring 1864 trycktes det av Abraham Lundquist i Stockholm, och runt 1870 kom en andra utgåva hos Bote & Bock i Berlin.

© *Martin Edin*, Levande Musikarv

Källkritisk kommentar

Källmaterial

Huvudkälla (**T1**): TROISIÈME / IMPROMPTU / POUR / LE / PIANO / PAR / J. van Boom. / OP. 73. / STOCKHOLM, / au Bureau de Musique de Abr. Lundquist / Malmtorgsgatan No 8 / Christiania, chez C. Warmuth / Pr. 1 Rdr Rmt. / 724.

T1 finns hos Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm under signum P/Sv. Plåtnumret 724 indikerar en ursprunglig publicering år 1864 (se Bulletin 4, Stockholm: Svenskt musikhistoriskt arkiv, 1970).

Referenskälla (**T2**): Troisième / IMPROMPTU / POUR LE / Piano / PAR / J. van BOOM / Op. 73. Pr. 12½ Sgr. / Propriété des Editeurs / BERLIN & POSEN / [...] / ED. BOTE & G. BOCK / [...]

T2 finns hos Musikabteilung der Staatsbibliothek zu Berlin mit Mendelssohnarchiv, Preussischer Kulturbesitz, under signum 91614. Plåtnumret 9454 indikerar en ursprunglig publicering år 1870–71 (se Otto Erich Deutsch: Musikverlagsnummern, Berlin: Verlag Merseburger, 1961).

Båda källorna stammar från tonsättarens livstid. Autografer eller andra förlagor för trycken har inte kunnat lokaliseras. Toninnehållet i **T1** är identiskt med det i **T2** (med några obetydliga undantag). De båda källorna avviker dock från varandra rörande vissa bågar och föredragsinstruktioner.

Kommentarer

T1 har valts som huvudkälla, vilket innebär att föreliggande utgåva återger den tidigare versionen av verket. Avvikande föredragsinstruktioner från **T2** har inte förts in i utgåvan och avvikelserna mellan **T1** och **T2** rapporteras inte heller i kommentaren nedan, utom i ett signifikant fall (takt 56). Däremot har **T2** använts som stöd vid bedömningen av oklarheter i **T1** vid passager där källorna kan anses vara eniga om fraseringen av musiken. Bågar med tvetydig början och slutpunkt i **T1** har justerats utan kommentar enligt **T2**.

I van Booms pianoverk är det inte ovanligt att bågar och instruktioner rörande musikens dynamik modifieras då en passage upprepas – avvikelserna kan vara iögonenfallande eller högst subtila. Sådana fraseringsvarianter (i **T1**) har bevarats i föreliggande utgåva. De kan läsas som instruktioner om ett varierat och nyansrikt pianistiskt föredrag. I de fall där ett tydligt och konsekvent fraseringsmönster etablerats har emellertid enstaka avvikelser justerats utan kommentar så att mönstret fullföljs (ett exempel på ett sådant mönster är växlingen mellan piano och forte i det undre systemet i takt 30–31). Emendationer av nottexten som inte har medfört förändrad läsart har likaledes utförts utan kommentar. I övrigt anförs nedanstående anmärkningar. Fingersättningen i utgåvan återges enligt **T1**. Huruvida den stammar från van Boom själv eller någon annan har inte kunnat undersökas. (**T1** och **T2** presenterar i stort sett samma fingersättning, men några mindre skillnader finns.)

Notttexten i utgåvan är baserad på en skanning av nottrycket **T1**, där utgivarens emendationer har förts in med hjälp av ett digitalt bildredigeringsprogram.

Takt / System	Anmärkning
7 / Undre	T1 saknar bindebåge från <i>ess</i> på det andra slaget till följande ton på samma tonhöjd; i T2 är <i>ess</i> på det andra slaget en punkterad halvnot.
10, 16 / Övre	Bindebåge från det andra till det tredje slaget tillagd i enlighet med T2 .
21 / Övre	Båge över de tre sista åttondelarna tillagd i analogi med t. 92, och i enlighet med T2 .
23/ Övre	Förslagsnoten tillagd i analogi med t. 2 och t. 73, samt i enlighet med T2 .
35 / Övre	T1 har en båge över hela takten; bågen justerad i analogi med t. 31, och i enlighet med T2 .
39 / Övre	Bindebåge från det andra till det tredje slaget tillagd i enlighet med T2 .
56 / Övre & undre	T2 har <i>risoluto</i> .
59 / Övre & undre	<i>Crescendo</i> saknas i både T1 och T2 .
75 / Undre	Båge från <i>Ass</i> till <i>h</i> tillagd i enlighet med T2 .
78 / Undre	Nedåtriktat fjärdedelsskaft på den fjärde åttondelsnoten tillagt i enlighet med T2 .
89 / Övre	Båge från <i>a1</i> till <i>f2</i> tillagd i analogi med t. 18, och i enlighet med T2 .
102 / Övre	I både T1 och T2 sträcker sig bågen från <i>b2</i> till <i>c3</i> ; bågen justerad i analogi med t. 100.
105 / Övre	Bågen <i>ess3</i> – <i>gess3</i> och accenten tillagda i analogi med föregående takt, samt i enlighet med T2 .

Förkortningar
t.=takt

Jan van Boom

When the young Dutchman Jan van Boom (1807–1872) settled in Stockholm in the mid-1820s, he became an important addition to the city's musical life. He soon took on a role as one of the city's prominent pianists, was a versatile composer and, through teaching, came to influence musicians of younger generations. After his public career as a virtuoso ended in 1847, he worked as a piano teacher at the Royal Swedish Academy of Music School, later the Royal Academy of Music Conservatory, where he taught Hilda Thegerström, Ludvig Norman, Jakob Adolf Hägg, August Söderman and Richard Andersson, amongst others.

van Boom grew up in a family of musicians. Both his younger brother Hermanus Marinus van Boom (1809–1883) and his father Johannes van Boom (1783–1878) were flautists; the latter was also a composer and his sons' first music teacher. After his education with his father, Jan van Boom is thought to have studied for Johann Nepomuk Hummel and Ignaz Moscheles, and later on (1843–46), he was a composition student of Franz Berwald.

The majority of van Boom's production was in piano music. However, his compositions cover a number of different genres, and in his opus, alongside some 50 piano pieces, one also finds the opera *Necken*, orchestral pieces, chamber music, choir pieces and songs.

© *Martin Edin*, Levande Musikarv
Transl. Martin Thomson

Impromptu No. 3

In the latter part of his life, Jan van Boom repeatedly sought out the impromptu format. The 1860s saw the composer publish six impromptus for piano, and two more are preserved in manuscript at the Music and Theatre Library in Stockholm (one earlier work for piano and one for harmonium or piano). These pieces are different in character, although a family resemblance between them is evident, and several bear characteristic titles, such as *La fontana*, *Impromptu capriccioso*, and *Le désir, impromptu, quasi fantasia*.

The third impromptu in D-flat major attracted interest from two different publishers during van Boom's lifetime. Around 1864, it was published by Abraham Lundquist in Stockholm, and around 1870, a second edition was published by Bote & Bock in Berlin.

© *Martin Edin*, Levande Musikarv
Transl. Robin McGinley